

Bilaga 1

Levande Stockholm 2016 – detaljerad rapport

Upplåtelser och uteserveringar

Trafikkontorets upplåtelseenhet upplever att Levande Stockholm i stort fungerat bra utifrån deras perspektiv. Det som inte fungerade var uteserveringarnas avgränsningar eftersom dessa inte utformades enligt stadens villkor. Villkoren är till för att bland annat skapa en attraktiv stadsmiljö och god framkomlighet och trafiksäkerhet liksom tillgänglighet för exempelvis personer med synnedsättning. De klagomål som kommit till enheten har rört byggetableringar, motorfordons hastighet, begränsad framkomlighet på trottoarer mellan uteserveringar och gatupratare utanför upplåten yta samt ett klagomål om att staden tillåtit för stora uteserveringar på körbanan.

Kontoret har konstaterat att alla verksamheter som hade kunnat ansöka om uteserveringar på sommargågatorna inte gjort detta. Vid en inventering genomförd 2016-07-01 framkom exempelvis att tre verksamheter längs Swedenborgsgatan inte hade uteserveringar på sommargågatan, se *underbilaga 1*. Kontoret har inget enskilt svar på varför inte alla verksamheter sökt tillstånd för att etablera uteserveringar på sommargågatorna. En möjlig orsak är materialkostnaden i form av möbler, parasoll med mera och en annan orsak är tidsperspektivet, inför sommaren 2016 fanns inget formellt beslut på att sommargågatorna skulle återkomma 2017. På Swedenborgsgatan ökade antalet uteserveringar på sommargågatan från 2015 till 2016. Kontoret har också informerats om att två av restaurangerna längs Rörstrandsgatan som inte hade uteserveringar på gågatan 2016 har för avsikt att söka tillstånd för detta sommaren 2017. Kontoret har en förhoppning om att fler uteserveringar kommer att etableras på sommargågatorna efterhand som projektet återkommer. Samtidigt önskar kontoret att även andra verksamheter eller fastighetsägare med flera söker tillstånd om att använda ytor på sommargågatorna. Det finns ett stort värde i att ha ytor med ett varierat innehåll, alltifrån en tyst grön oas till kultur eller uteserveringar.

Socialförvaltningen har inte tagit emot några klagomål från medborgare beträffande sommargågatorna förutom ett vid Nytorget. I tillägg kontaktade en av fastighetsägarna vid Nytorget Socialförvaltningen och menade att information om sommargågatorna inte mottagits, ett faktum som trafikkontoret har svårt att förklara då informationsbrev i februari sändes till fastighetsägare, näringsidkare och boende längs gatorna. Socialförvaltningens upplevelse är att uteserveringarna på sommargågatorna på det hela taget löpt väl, det

har inte varit många störningar eller olägenheter och krögarna har varit nöjda.

Miljöförvaltningen har inte tagit emot några klagomål på höga bullernivåer från årets sommargåtor förutom vid Nytorget. Klagomålen vid Nytorget har också Urban Delis kontaktperson berättat om. Enligt Urban Deli fick de mestadels positiv feedback från grannar men också negativ. Några grannar ska ha kommenterat att de inte kunde ha öppet fönstren på kvällen om de ville ha lugn och ro.

Flera krögare längs sommargågatorna har hört av sig för att framföra att de är nöjda med sommargågatorna. Kontoret har även kontaktats av två krögare med varsin restaurang i närheten av en av sommargågatorna. Dessa två krögare har vittnat om att deras omsättning minskat under tiden sommargågatan varit etablerade, i jämförelse med sommaren 2015, och menat att de inte kunnat konkurrera på lika villkor.

Kommunikation

Kommunikationsinsatserna för Levande Stockholm 2016 initierades redan under december månad 2015. Då togs dels en kommunikationsplan och dels ett förslag på kommunikationsbudget fram. Med den goda framförhållningen kunde kommunikationsinsatserna göras mer omfattande och riktade än för Sommargågatorna 2015. Kompletta sammanställning över alla aktiviteter finns i *underbilaga 2 Aktivitetsplan*.

Sommargågatorna kommunicerades under kommunikationskonceptet för framkomlighetsstrategin – Ser du möjligheterna? De främsta kanalerna var stockholm.se/levandestockholm, serdumojligheterna.se och annonsering i lokalpress.

Annonsering

Inför sommargågatorna:

I sommar blir det fler gågator – ser du möjligheterna?

Stockholm är en fantastisk sommarstad. Här har du alltid nära till såväl shopping och restauranger som parker, promenadstråk och badplatser.

I år blir Stockholm ännu lite somrigare när vi begränsar biltrafiken på delar av Skånegatan, Swedenborgs- och Rörstrandsgatan och gör om gatorna till sommargåtor.

Desutom kommer en del av Humlegårdsgatan bli en popup-park, en tillfällig park, där du kan njuta av en livfull mötesplats bland växtlighet och sköna sittplatser. Välkommen att fira sommaren med oss!

Läs mer på serdumojligheterna.se

Stockholms stad

Mitti Södermalm 3 maj, 10 maj
Mitti Östermalm 3 maj, 10 maj
Mitti Vasastan 31 maj, 7 juni
Södermalmsnytt 7 maj, 14 maj
Östermalmsnytt 7 maj, 14 maj
Vi i Vasastan 28 maj, 4 juni

Efter avetablering av sommargågatorna:

Mitti Södermalm 6 september
Mitti Östermalm 6 september
Mitti Vasastan 6 september

Media

34 stycken tidningsartiklar i tryckt press enligt bevakningsprofil för trafikkontoret via Retriever se urval i *underbilaga 3*.

Radio

Ett inslag i radion, SR P4 Stockholm enligt bevakningsprofil för trafikkontoret via Retriever se urval i *underbilaga 3*.

Webb

20 stycken artiklar på webben, enligt bevakningsprofil för trafikkontoret via Retriever se urval i *underbilaga 3*.

Antalet sidvisningar på webbsidan stockholm.se/levandestockholm var under perioden 24 februari till 7 oktober 2062 stycken. Antalet unika sidvisningar var under samma period 1867 stycken. I jämförelse med andra sidor på stockholm.se är det en siffra som varken är låg eller hög. Genomsnittlig besökstid på sidan var 4,22 minuter. Det är betydligt längre än genomsnittstiden för sidor på stockholm.se som är 1,46 minuter.

Invigningar

Trafikborgarrådet Daniel Helldén invigde sommargågatan Skånegatan 11 maj och pop up-parken på Humlegårdsgatan den 16 maj. Sistnämnda invigning genomfördes tillsammans med SEB Trygg Liv.

Utskick till media från trafikkontoret:

Pressinbjudan Invigning av sommargågatan Skånegatan
Pressinbjudan Invigning av popup parken Humlegårdsgatan
Pressmeddelande sommargågatan Skånegatan
Pressmeddelande Invigning av popup parken Humlegårdsgatan

Pip in-park

Pip in-park den 18 augusti till och med den 15 oktober på Pipersgatan. Parken invigdes med trafikborgarrådet Daniel Helldén den 18 augusti, Vårt Kungsholmen var på plats och skrev en artikel och passade på att utlysa en namntävling

<http://www.stockholmdirekt.se/nyheter/kungsholmen-far-ny-minipark-istallet-for-gagata/aRKphr!Ln6lvMr1qw35SZ@v3DEQ/>

Det vinnande bidraget publicerades i Vårt Kungsholmen och trafikkontoret tog fram en plakett med namn på parken

<http://www.stockholmdirekt.se/nyheter/nu-har-kungsholmens-pop-up-park-fatt-ett-namn/reppih!M5Yy7s3eWoMatbGrOu6pRw/>

Kommunikationsinsatserna för parken var:

Skyltar på parken – en innan namntävling och en med det nya namnet

Frågor och svar – till roteln och internt

Bilder och filmer

Nyhet på Intranätet

<http://intranat.stockholm.se/Nyheter/2016/8/19/Pipersgatan-har-fatt-sin-egen-oas/>

Erfarenheter

Trafikkontoret gör egna uppföljningar av kommunikationsinsatserna men kontoret borde även anlita ett undersökningsföretag för att genomföra en ”På stan-undersökning” för att få reda på hur initiativet uppfattades och även få värden att utgå ifrån, om budget tillåter. En sådan undersökning bör sedan göras efter varje säsong som Levande Stockholm genomförs.

Trafik

Trafikräkningar har genomförts på de tre sommargågatorna samt pop up-parken. Räkningarna utfördes både under och efter gågatu- respektive pop up-park-perioden för att få en bild över antalet trafikanter, hur regleringar efterföljs samt för att se hur människor

betedde sig på gågatorna och pop up-parken. Den 17 augusti och den 8 september var totalt fem trafikplanerare på plats mellan kl. 08.00-09.00, 11.30–12.30 och 16.30–17.30. Gående, cyklister och motorfordon räknades och varje kvart inom tidsintervallen togs ögonblicksbilder som analyserades efter varje räkningstillfälle. Ögonblicksbilderna syftade till att visa hur många som uppehöll sig på gågatorna och pop up-parken.

Trafikräkningarna visar att det är mycket folk i rörelse längs gatorna vid alla tillfällen. Generellt för alla gator är att stor andel av gående och cyklister som passerar de utvalda snitten upplevs vara förbipasserande med ett mål i närheten. Vid räkningstillfället under gågatuperioden var det få människor som uppehöll sig på sommargågatorna vilket troligtvis berodde på ostadigt väder.

Observationerna under tiden för sommargågatorna visar att människor som promenerar oftast väljer trottoarerna trots att vägbanan är tillgänglig för dem. Gående med barnvagn eller gående som leder sin cykel är mer benägna att använda vägbanan. Cyklister cyklar i vägbanan eftersom det finns mest utrymme där samt att det innan och efter gågatuperioden är cykel i blandtrafik som gäller.

Eftersom gågata innebär att genomfartstrafik är förbjuden, och att vissa gator har fått tillägget *motorfordonstrafik förbjuden* studerades denna typ av trafik. Regleringen efterlevdes mestadels under de tillfällen Swecos trafikplanerare var på plats. Det förekom trafik som inte följde gatornas olika regleringar och de som färdades på gatorna tycktes inte anpassa sin hastighet till gångfart.

Undantaget är Humlegårdsgatan som reglerades med C2 – *förbud mot trafik med fordon*, där det utöver förbudet hade möblerats med bänkar och stolpar så att inte fordonstrafik kunde komma in i pop up-parken.

Antalet incidenter och tillbud var få vilket tyder på att samspelet mellan trafikanter fungerade bra. Några mindre händelser observerades, där de flesta av dem var efter gågatuperioden då eventuell påverkan av sommargågatoreglering inte fanns. Av de observationer som utförts tycks samspelet och respekten trafikanter emellan öka med gågatumkonceptet vilket påverkar trafiksäkerheten positivt. Dock bör noteras att observationer gjorts två dagar under tre timmar totalt, vilket betyder att det är svårt att veta hur situationen ser ut övriga timmar på dygnet.

För mer information om trafikräkningarna, observationer och sommargågatornas och pop up-parkens trafikregleringar, se

underbilaga 4.

I juni och augusti genomfördes också slangmätningar vid Swedenborgsgatan samt de parallellgående gatorna Timmermansgatan och Björngårdsgatan. Mätningar genomfördes även i mars och augusti 2015 varför augustimätningarna kan jämföras.

Mätningarna 2016 ger inte ett likadant resultat som mätningarna 2015. På Timmermansgatan var antalet fordon ca 34 procent längre 2016 än 2015. Minskningen beror sannolikt på att det i augusti 2016 var ett grävjobb på Timmermansgatan. På Björngårdsgatan ökade däremot antalet fordon med ca 14 procent. Ökningen kan ha flera orsaker som att grävarbetet på Timmermansgatan påverkade Björngårdsgatan eller att ombyggnaden av Slussen medför en förändrad trafikbild också i kvarteren runt Swedenborgsgatan.

	<i>Aug 2015</i>	<i>Aug 2016</i>	<i>Förändring</i>
<i>Timmermansgatan</i>	5489	3620	– 34,05 %
<i>Björngårdsgatan</i>	799	930	+ 14,09 %

Drift

Flera av platserna inom Levande Stockholm har plockstädats av sommarungdomar. Utöver ungdomarnas arbete har en del extra städinsatser behövt genomföras. Exempelvis spolades Swedenborgsgatan en gång i veckan under sommaren för att få bort skräp och Skånegatans konstgräs har dammsugits två gånger i veckan. Ungefärlig kostnad för extra städinsatser på Södermalm inom Levande Stockholm: 40 000 kr.

På Humlegårdsgatan bestod skräpet mestadels av fimpar. En erfarenhet till kommande år är därför att ha fler askkoppar i anslutning till de offentliga möbler som placeras på en sommargångata eller pop up-park. Fastighetsägaren som bekostade möbler, växter och målning var lyhörd på stadens krav på gatumålningen. Innan applicering av färgen rengjordes ytorna så att vägdamm och smuts avlägsnades. Avlägsnandet av färgen gick sedan bra, de små spår som lämnades efter tvättning av ytorna var nästintill bort-suddade en månad efter att pop up-parken avetablerats. Valet av färg och utförandetekniker har varit avgörande för gatumålningens goda resultat.

På både Swedenborgs- och Rörstrandsgatan har olaga upplag förekommit, exempelvis genom byggsäckar. Byggsäckar som ställs ut utan tillstånd är ett problem över hela staden.

De entreprenörer som städade sommargågatorna direkt efter avetableringen har vittnat om att flera restauranger inte hade avetablerat sina uteserveringar till den 1 september. Restaurangerna hade polistillstånd att använda marken till och med den 31 augusti. Detta medförde att möbler och utrustning stod kvar på gatan när gatan skulle städas och gatan kunde därmed inte städas i sin helhet. Följden blev ett sjaskigt intryck efter att sommargågatorna packats ihop.

Platser Levande Stockholm 2016

Humlegårdsgatan

Trafikreglering:

All fordonstrafik förbjuden. 0 parkeringsplatser borttagna under perioden för pop up-parken då inga parkeringsplatser finns på sträckan under resterande del av året.

Innehåll:

SEB Trygg Liv bekostade möbler, växter, gatumålning samt skötsel av växter och städning.

Staden placerade skärpkorgar.

Kommentarer:

Pop up-parken på Humlegårdsgatan initierades av SEB Trygg Liv i syfte att skapa en tillfällig och trivsam vistelseyta fri från fordonstrafik där stockholmare och besökare kan mötas och umgås. Möblerna byggdes på plats vilket tog ca en vecka.

Trafikregleringen medförde frågor från medborgare om alternativa vägar. Dessa frågor avtog efter att popup-parken varit etablerad i ca en vecka.

Popup-parken saknade initialt skräpkorgar.

Cyklister beaktade inte alltid fordonsförbudet.

Återkopplingen SEB Trygg Liv fått från butikerna vid parken är att parkens utformning var omtyckt. Aberdeen Asset Management, som representerar en annan fastighetsägare vid Humlegårdsgatan, har i sin tur vittnat om att Stureplansgruppen, som driver restaurangerna Ekstedts och Hillenberg vid Humlegårdsgatan, tyckt att pop up-parken varit bra. De ser gärna en utvidgning av sträckan. Samtidigt har Aberdeen berättat att lastbilschaufförerna som angör

lastfaret under Sturegallerian känt obehag över att under pop up-parksperioden köra i bostadskvarteren på Östermalm, istället för att köra som de brukar från faret; till Sturegatan via Humlegårdsgatan.

Erfarenheter:

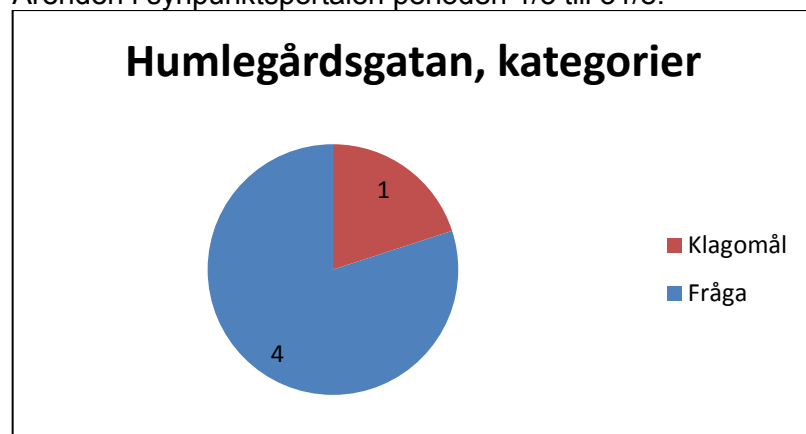
Möbler bör vara utformade så att de kan placeras på plats och inte byggas på plats. Detta gör att en pop up-park kan etableras under en natt och ge en wow-effekt och inte behöva etableras under en hel vecka.

I kommunikation med boende, fastighetsägare med flera inför etableringen av en popup-park är det viktigt att visa alternativa vägar för fordon.

Försäkra sig om att skräpkorgar finns på platsen. Synkronisera städningen av pop up-parken med städning av omkringliggande ytor så att den genomförs samtidigt.

Tydligare skyltning avseende fordonsförbudet.

Ärenden i synpunktsportalen perioden 1/5 till 31/8.

Rörstrandsgatan

Trafikreglering:

Gågata mellan Birkagatan och Vikingagatan. Dubbelriktad gata ändrades till enbart tillåten färdriktning österut. Västerut tilläts enbart cykel (motorfordon förbjudna).

Bibehållen motorfordonstrafik 30 km/h på sträckan Sankt Eriksgatan-Birkgatan.

Cirka 40 parkeringsplatser borttagna. 240 000 kr i förlorade parkeringsintäkter under perioden för sommargågatan.

Innehåll:

Bänk. Blommor och träd i lådor som 2015 användes på Swedenborgsgatan. Informationsskyltar. Uteserveringar.

Mosaikaltan. Uppbyggda uteserveringar på sträckan Sankt Eriksgatan-Birkagatan.

Kommentarer:

Trafikregleringen medförde frågor från medborgare om alternativa vägar och parkeringsplatser. Medborgare hörde också av sig om att gågatan innehöll många motorfordon. Frågor rörande trafikreglering inkom till både Trafikkontoret och Polisen under några veckor före etableringen och avtog när gågatan varit etablerad ca en vecka.

Frågor och synpunkter om att gatan innehöll många motorfordon inkom direkt efter etablering och avtog när gågatan varit etablerad i drygt en vecka.

De uppbyggda uteserveringarna uppfyllde inte tillgänglighetskrav och tog lång tid att etablera.

Positivt intryck från krögarna på gågatan.

Problem med upplag på gågatan.

Motorfordon och cyklister beaktade inte alltid hastigheten.

Personer i arbetsmarknadsträning renoverade och målade bänken.

Utöver de uteserveringar som flyttat ut i den tidigare körbanan på Rörstrandsgatans sommargågata valde en butik som säljer kakel och mosaik att skapa en offentlig altan med material från butiken. Enligt butiksägaren fungerade altanen fantastiskt bra och butiksägaren vill gärna göra en liknande altan om sommargågatan återkommer. Altanen skulle kunna ses som en inspirationskälla för andra aktörer än krögare att ta del av de ytor som blir tillgängliga när en sommargågata etableras.

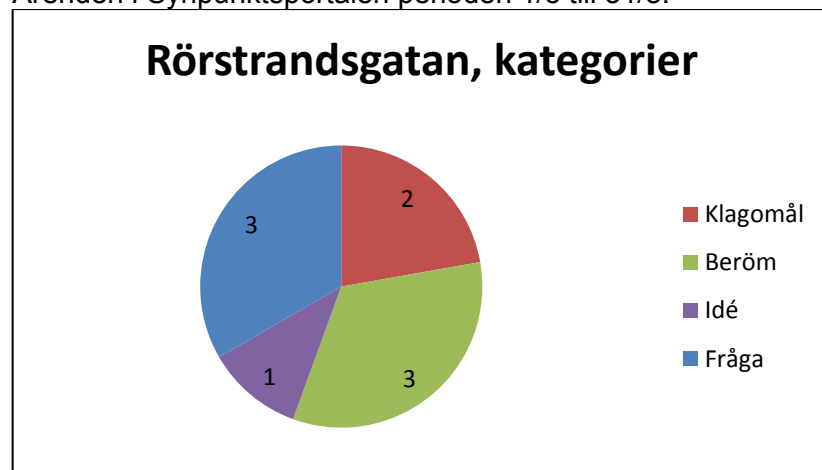
Erfarenheter:

Trädlådor blir lätt plank för olaga affischering.

Trafikreglering verkar efterhand ha fungerat bra. Att motorfordon endast tillåts i en riktning minskar genomfartstrafiken på gågatan.

I kommunikation med boende, fastighetsägare med flera inför etableringen av en popup-park är det viktigt att visa alternativa vägar för fordon.

Ärenden i Synpunktsportalen perioden 1/5 till 31/8.

Swedenborgsgatan

Trafikreglering:

Gågata. Motorfordonstrafik förbjuden kl 11-06 (förutom varuleveranser och transport av rörelsehindrade). Lastplatser etablerade på tvärgator.

Cirka 60 parkeringsplatser borttagna. 360 000 kr i förlorade parkeringsintäkter under perioden för sommargågatan.

Innehåll:

Bänkar, betonglejon, pelargonkolonner. Informationsskyltar. Uteserveringar.

Kommentarer:

Trafikregleringen medförde frågor och synpunkter från medborgare om parkeringsplatser och om att gågatan innehöll många fordon som inte beaktade hastigheten. Frågorna och synpunkterna började komma in några veckor innan etablering, nådde sin topp i samband med etableringen och avtog sedan efter några veckor. Även Polisen mottog ärenden från medborgare som rörde fordonsförare som inte beaktade förbudsskyltningen för motorfordon mellan kl 11-06 samt höll en betydligt högre hastighet än gångfart.

Problem med upplag på gågatan.

Sträckan mellan Fatbursgata och Högbergsgatan upplevdes tom trots möblering.

Precis som medborgarna uppmärksammade också projektets medarbetare att motorfordonsförare och cyklister inte alltid beaktade hastigheten.

Personer i arbetsmarknadsträning renoverade och målade bänkarna.

Erfarenheter:

Upplevd mer tilltalande utformning med betonglejon och pelargonkolonner i jämförelse med fjolårets trädlådor.

Tydligare skyltning samt eventuellt fler hastighetsdämpande åtgärder, exempelvis i form av stora blomlådor.

Utreda möjligheten att trafikreglera gatan likt Rörstrandsgatan, det vill säga göra motorfordonstrafik tillåten i enbart en riktning, för att uppnå en mer läsbar trafikmiljö.

Ärenden i Synpunktsportalen perioden 1/5 till 31/8.

Skånegatan med Nytorget

Trafikreglering:

Gågata på Skånegatan mellan Nytorgsgatan och vändplatsen vid Renstiernas Gata. Motorfordonstrafik förbjuden på Nytorget mellan Skånegatan och Närkesgatan. Ändrad färdriktning på Närkesgatan. Cirka 30 parkeringsplatser borttagna. 210 000 kr i förlorade parkeringsintäkter under perioden för sommargågatan.

Innehåll:

Betonglejon, sittlådor, blommor i lådor, cykelställ. Efter ca två veckor kompletterades gågatan med farthinder vid korsningen Nytorgsgatan-Skånegatan.

Efter drygt en halv månad kompletterades gågatan med blomsterurnor på den borttagna snedparkeringen. Efter ytterligare en månad kompletterades gågatan med konstgräs, parksoffor och skräpkorgar på den borttagna snedparkeringen.

Kommentarer:

Många taxibilar på gatan.

Mycket klotter på möbler, betong-lejon och urnor.

Problem med upplag på gå-gatan.

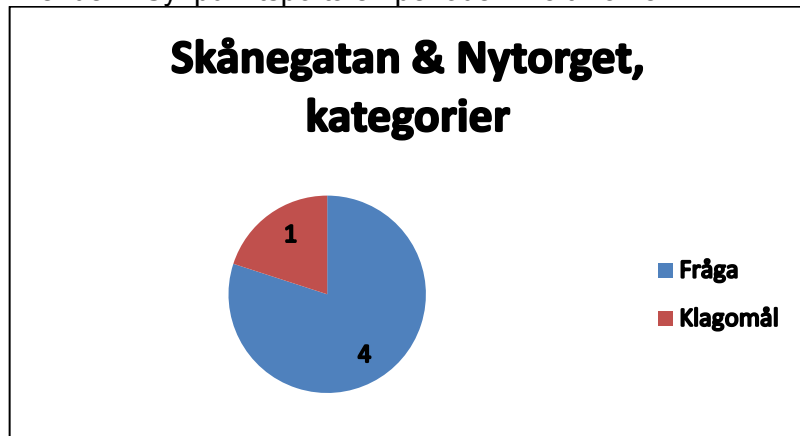
Personer i arbetsmarknads-träning renoverade och målade sittlådorna.

Erfarenheter:

Farthinder reducerade motorfordons hastighet och förtog inte det estetiska intrycket alltför mycket.

Ärenden i Synpunktsportalen perioden 1/5 till 31/8.

Pip in-park Pipersgatan

Innehåll:

Möbel med blommor samt påkörningsskydd i form av urnor med blommor och buskträd.

En parkeringsplats borttagen. 4 000 kr i förlorade parkeringsintäkter under perioden pip in-parken stod längs gatan.

Kommentarer:

Möbeln torkar långsamt efter regn.

Möbelns växtbäddar är små och medför att de behöver vattnas ofta.

Erfarenheter:

Möbeln bör ha sitttytor som torkar snabbt.

Möbeln bör ha växtbäddar med vattenmagasin.

Övriga platser

Innehåll:

Tillfällig möblering på Sergels Torg, Soltorget och kajen vid Strömgatan. På Strömgatan också träd i lådor.

Kommentarer:

Transporter av stora möbler kan bli omständliga.

På Sergels Torg fick extra skräpplockning sättas in.

Erfarenheter:

Enkla, snygga och robusta möbler som går lätt att transportera är att föredra. Försäkra sig om att skräpkorgar finns på platsen.

Underbilagor

1. Inventering uteserveringar på sommargåtor.
2. Aktivitetsplan Levande Stockholm.
3. Urval press.
4. Rapport Levande Stockholm – Nuläge, utformning och uppföljning.